

Ευρωπαϊκή Οικονομική
και Κοινωνική Επιτροπή

ΔΗΛΩΣΗ ΜΕ ΘΕΜΑ ΜΙΑ
ΓΑΛΑΖΙΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑ
ΤΗΣ ΕΕ

#EUBlueDeal

Το νερό αποτελεί ζωτικό πόρο, απολύτως απαραίτητο για τα οικοσυστήματα, την ανθρώπινη ζωή και τη λειτουργία της οικονομίας και της κοινωνίας μας. Ωστόσο, οι παγκόσμιοι υδάτινοι πόροι είναι περιορισμένοι και βρίσκονται υπό ολοένα και μεγαλύτερη πίεση. Όπως αναγνωρίστηκε ρητά στη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών το 2010, **η πρόσβαση σε ασφαλές πόσιμο νερό και σε αποχέτευση αποτελεί ανθρώπινο δικαίωμα** και είναι απαραίτητο να υπάρχουν άνθρωποι στην ΕΕ που εξακολουθούν να τα στερούνται.

Η ΕΕ έχει θεσπίσει νομικά πλαίσια για την προστασία των γλυκών υδάτων και των θαλάσσιων πόρων. Ωστόσο, πολλοί από τους τιθέντες στόχους δεν έχουν επιτευχθεί. Με μέλημα τη διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης των σχετικών με τα ύδατα ενωσιακών πολιτικών, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) έχει εγκρίνει μια [σειρά γνωμοδοτήσεων πρωτοβουλίας με θέμα την αντιμετώπιση της κρίσης του νερού](#) στις ποικίλες εκφάνσεις της.

Δεδομένου του ουσιώδους χαρακτήρα του νερού και των σημερινών και μελλοντικών προβλημάτων που ταλανίζουν τον πλανήτη και την ήπειρό μας, η ΕΟΚΕ πιστεύει ακράδαντα ότι το νερό δεν μπορεί πλέον να αποτελεί απλώς άλλο ένα από τα στοιχεία της Πράσινης Συμφωνίας και ότι απαιτείται αλλαγή κλίμακας σε επίπεδο ΕΕ. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ καλεί τα θεσμικά όργανα της ΕΕ **να αντιμετωπίζουν το νερό ως προτεραιότητα και να εγκρίνουν μια Γαλάζια Συμφωνία της ΕΕ ως αυτοτελή στρατηγική προτεραιότητα**, σε ισότιμη βάση με την Πράσινη Συμφωνία της ΕΕ. Η Γαλάζια Συμφωνία της ΕΕ πρέπει να είναι **πλήρως συμπληρωματική και συνεργική με την Πράσινη Συμφωνία της ΕΕ και τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών**. Πρέπει να συνιστά ολοκληρωμένη και συνεκτική πολιτική, βασισμένη σε κατευθυντήριες αρχές και συγκεκριμένες δράσεις όπως ορίζεται κατωτέρω. Το ζητούμενο έγκειται τόσο στην πρόβλεψη των αναγκών όσο και στη διαφύλαξη και στη δέουσα διαχείριση των κοινών υδάτινων πόρων μας, βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, για ένα μέλλον με επαρκείς υδάτινους πόρους. **Η Ευρώπη μπορεί να μετατρέψει τα σχετικά με τα ύδατα ζητούμενα σε νέες ευκαιρίες** για τεχνολογική ανάπτυξη, κοινωνική πρόοδο, νέες θέσεις εργασίας, δεξιότητες και επιχειρηματική ανάπτυξη, με παράλληλο σεβασμό του περιβάλλοντος.

Η ΕΟΚΕ καλεί τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τα κράτη μέλη να συνεκτιμήσουν τις εν λόγω αρχές και τις προτάσεις και να αναγνωρίσουν το νερό ως **στρατηγική προτεραιότητα κατά την περίοδο προγραμματισμού 2028-2034 και πέραν αυτής**, ενσωματωμένη σε όλες τις ενωσιακές πολιτικές.

Είναι πια καιρός να ενώσουμε τις δυνάμεις μας και να βρούμε κοινές λύσεις για τη συστημική κρίση του νερού. Η συλλογική δράση μας, υποστηριζόμενη από μια ισχυρή και φιλόδοξη στρατηγική για τα ύδατα σε ενωσιακό επίπεδο, αποτελεί τη μοναδική εγγύηση για ένα βιώσιμο μέλλον με επαρκείς υδάτινους πόρους.

Oliver RÖPKE, Πρόεδρος της ΕΟΚΕ

26 Οκτωβρίου 2023

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΓΑΛΑΖΙΑΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΕ

1η αρχή:

Όλες οι ενωσιακές πολιτικές για τα ύδατα πρέπει να είναι συμβατές με τη νέα ευρωπαϊκή πολιτική για τα ύδατα, όπως συνέβη με την Πράσινη Συμφωνία της ΕΕ. Οι πολιτικές και οι δράσεις βάσει της Γαλάζιας Συμφωνίας πρέπει να βασίζονται σε **επικαιροποιημένα, ακριβή, διαφανή, συγκρίσιμα, εύκολα προσπελάσιμα και αξιόπιστα δεδομένα για τα ύδατα.**

2η αρχή:

Η αποκατάσταση και η προστασία των οικοσυστημάτων, των υγροτόπων και της βιοποικιλότητας θα πρέπει να είναι ζωτική συνιστώσα της Γαλάζιας Συμφωνίας.

3η αρχή:

Η ΕΕ πρέπει να ακολουθήσει μια προσέγγιση βασισμένη στα ανθρώπινα δικαιώματα όσον αφορά το νερό και την καταπολέμηση της «υδρευτικής φτώχειας», σύμφωνα με την αρχή 20 του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Το δικαίωμα σε ένα υγιές περιβάλλον θα πρέπει επίσης να αναγνωριστεί ως θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα.

4η αρχή:

Οι υπηρεσίες ύδρευσης, αποχέτευσης και υγιεινής πρέπει να είναι βιώσιμες, δίκαια κατανομημένες, υψηλής ποιότητας και οικονομικά προσιτές για όλους. Σε περίπτωση κρίσης του νερού, οι πολίτες και οι βασικές τους ανάγκες πρέπει να έχουν προτεραιότητα.

5η αρχή:

Όλοι οι χρήστες του νερού θα πρέπει να ενθαρρύνονται να επιλέγουν λύσεις και πρακτικές που ευνοούν τη βιώσιμη χρήση και κατανάλωσή του.

6η αρχή:

Η ΕΕ πρέπει να υποστηρίξει την ανάπτυξη τεχνολογιών που διευκολύνουν την αποδοτική χρήση του νερού, την ανακύκλωση και τον περιορισμό της ρύπανσής του, καθώς και τη σταδιακή υιοθέτησή τους στη γεωργία, τη βιομηχανία και τα νοικοκυριά.

7η αρχή:

Οι απώλειες νερού λόγω διαρροών στα δίκτυα υδροδότησης και της σπατάλης νερού στη γεωργία, τη βιομηχανία, τα νοικοκυριά και από όλους τους άλλους χρήστες πρέπει να μειωθούν σημαντικά.

8η αρχή:

Η γεωργία αποτελεί συγχρόνως τόσο μία από τις κύριες αιτίες της λειψυδρίας όσο και θύμα της. Η ΕΕ πρέπει να διασφαλίσει, μέσω ενός στρατηγικού σχεδίου, την πρόσβαση σε νερό κατάλληλης ποιότητας και τη βιώσιμη διαχείρισή του στη γεωργία, με μέλημα να καταστεί δυνατή η επαρκής και βιώσιμη παραγωγή τροφίμων στην ΕΕ.

9η αρχή:

Δεδομένης της σχέσης μεταξύ ενέργειας, νερού και κρίσιμων πρώτων υλών, **το νερό θα πρέπει να θεωρείται θεμελιώδες στοιχείο της βιομηχανικής στρατηγικής της ΕΕ.**

10η αρχή:

Απαιτείται να ακολουθηθεί τομεακή βιομηχανική προσέγγιση, καθότι οι ανάγκες σε νερό και οι δυνατότητες αποδοτικής χρήσης του ποικίλλουν μεταξύ των διαφόρων βιομηχανικών κλάδων. **Η αρχή του «μη βλάπτειν» πρέπει να συνδυάζεται με το δικαίωμα των οικονομικών τομέων να καταναλώνουν νερό.**

11η αρχή:

Η διαθεσιμότητα εργαζομένων με ειδικά προσόντα και επαγγελματική κατάρτιση πρέπει να διασφαλιστεί και η ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών εταιρειών να διατηρηθεί.

12η αρχή:

Μια ολοκληρωμένη πολιτική της ΕΕ στα ύδατα πρέπει να συνδυαστεί με ένα εξίσου φιλόδοξο σχέδιο χρηματοδότησης. Οι τιμές και το κόστος του νερού, καθώς και οι επιβαλλόμενοι φόροι, πρέπει να χαρακτηρίζονται από δικαιοσύνη και διαφάνεια, οι δε τιμές να βασίζονται στην αρχή της πλήρους ανάκτησης του κόστους.

13η αρχή:

Η ΕΕ θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές της όσον αφορά τη «γαλάζια διπλωματία» και να ενσωματώσει το νερό στην εξωτερική πολιτική και σχέσεις της, συμπεριλαμβανομένων των πολιτικών γειτονίας, εμπορίου και ανάπτυξης. Ένας από τους μείζονες στρατηγικούς στόχους της γαλάζιας διπλωματίας θα πρέπει να είναι η αναβάθμιση του πλαισίου της Συνθήκης των Ηνωμένων Εθνών για όλα τα ζητήματα που σχετίζονται με τα ύδατα και η ταχεία εφαρμογή των διεθνών συμφωνιών.

14η αρχή:

Αποτελεί επίσης επιτακτική ανάγκη **να ασκηθούν διεθνείς πολιτικές για την προαγωγή της φειδωλής και αποδοτικής χρήσης του νερού σε όλους τους τομείς της οικονομίας και της κοινωνίας, για τη μείωση της ρύπανσης των υπόγειων και των επιφανειακών υδάτων, καθώς και για την αποκατάσταση των μολυσμένων και υποβαθμισμένων υδάτων.**

15η αρχή:

Η Γαλάζια Συμφωνία της ΕΕ απαιτεί **κατάλληλη διαχείριση των αποθεμάτων γλυκών υδάτων, συμπεριλαμβανομένων των υπόγειων.** Η ΕΟΚΕ προκρίνει την **προσέγγιση του ζητήματος των λεκανών απορροής ποταμών με τη συμμετοχή** όλων των ενδιαφερομένων. Οι ήδη υφιστάμενες διακρατικές πρωτοβουλίες συνεργασίας για τις λεκάνες απορροής ποταμών θα πρέπει να καλλιεργηθούν εις βάθος, να αναπτυχθούν περαιτέρω και να χρηματοδοτηθούν δεόντως.

ΔΡΑΣΗ ΠΡΟΣ ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΑΝΑΛΗΨΗ ΒΑΣΕΙ ΤΗΣ ΓΑΛΑΖΙΑΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΕ

Υπό το πρίσμα των μελλοντικών ζητούμενων, χρειάζεται να δράσουμε επειγόντως. Η ΕΟΚΕ προτρέπει τους συννομοθέτες να συμπεριλάβουν τα ακόλουθα μέτρα στη Γαλάζια Συμφωνία και προτίθεται να παρακολουθήσει προσεκτικά την εφαρμογή τους κατά την επόμενη θητεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2024-2029).

1	Διαπιστώνεται η ανάγκη κοινής προσέγγισης για την κατανόηση της υδρευτικής φτώχειας σε επίπεδο ΕΕ . Η ΕΕ οφείλει να αναπτύξει κοινές κατευθυντήριες γραμμές για την παρακολούθηση της πρόσβασης σε ποιοτικές και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες ύδρευσης και αποχέτευσης , να χαρτογραφήσει την τρέχουσα κατάσταση και να παρακολουθεί τακτικά τις εξελίξεις.
2	Θα πρέπει να συσταθεί από κοινού από την ΕΟΚΕ και άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ μια συμβουλευτική πλατφόρμα ενδιαφερόμενων μερών της ΕΕ , με σκοπό την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, τον καθορισμό ειδικών προτύπων για την ποιότητα και τη χρήση του νερού στη γεωργία και τη βιομηχανία, τη συμβολή στην τακτική επικαιροποίηση των σχεδίων δράσης της Γαλάζιας Συμφωνίας και την προαγωγή των συμπράξεων και της κυκλικής οικονομίας.
3	Απαιτείται συστηματική συλλογή διαφανών, συγκρίσιμων, εύκολα προσπελάσιμων και αξιόπιστων δεδομένων σχετικών με την τρέχουσα κατάσταση και τις μακροπρόθεσμες τάσεις σε επίπεδο ΕΕ όσον αφορά: την υδροδότηση, τη δυνατότητα ύδρευσης και αποχέτευσης, την κατάσταση των υποδομών ύδρευσης, την απόληψη τόσο επιφανειακών όσο και υπόγειων υδάτων και τη χρήση του νερού σε βιομηχανικές, γεωργικές και οικιακές διεργασίες.
4	Οι υποδομές ύδρευσης και οι υδάτινοι πόροι κάθε κράτους μέλους πρέπει να αξιολογούνται άμεσα και διεξοδικά για τον εντοπισμό των επειγουσών επενδυτικών αναγκών. Κρίνεται σκόπιμη η θέσπιση συνεκτικής νομοθεσίας σε όλα τα κράτη μέλη για την εγκαθίδρυση βιώσιμου μηχανισμού αποθήκευσης νερού κατά τις περιόδους βροχοπτώσεων .
5	Η ανάπτυξη των υποδομών ύδρευσης και αποχέτευσης χρήζει χρηματοδότησης, ιδίως στις κοινωνικά μειονεκτούσες αστικές συνοικίες και αγροτικές κοινότητες . Τούτο θα μπορούσε να υλοποιηθεί, λόγου χάρη, μέσω του Κύματος αστικής ανάπλασης.
6	Στις τιμές πρέπει να συνεκτιμάται η μακροπρόθεσμη ασφάλεια των υδάτων, η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» και να διασφαλίζονται καθολική πρόσβαση και προσιτές τιμές, ιδίως στις ευάλωτες ομάδες . Ενδείκνυται να καθοριστεί μια κοινή προσέγγιση σε επίπεδο ΕΕ με σκοπό τη δίκαιη διαμόρφωση των τιμών του νερού . Τα τιμολόγια ύδρευσης θα μπορούσαν να περιέχουν ενδείξεις τιμών για τη διασφάλιση πιο βιώσιμης κατανάλωσης.
7	Εκστρατείες ευαισθητοποίησης και ειδικές δράσεις για την προώθηση της κατανόησης της αξίας του νερού και την αλλαγή της μακροπρόθεσμης συμπεριφοράς πρέπει να αναληφθούν σε όλα τα κράτη μέλη.
8	Για την περαιτέρω ευαισθητοποίηση των καταναλωτών, τα προϊόντα θα πρέπει να φέρουν ετικέτα κατανάλωσης νερού , επιπροσθέτως της υφιστάμενης ενεργειακής ετικέτας της ΕΕ. Πρέπει να παρασχεθούν κίνητρα στους καταναλωτές για τον υπολογισμό του υδατικού αποτυπώματός τους .
9	Θεωρείται σκόπιμο να θεσπιστούν κίνητρα για τη μετάβαση προς μια κυκλική οικονομία του νερού και την προώθηση της επαναχρησιμοποίησης των υδάτων από τους παντός είδους χρήστες . Η αντικατάσταση της χρήσης πόσιμου νερού από μη συμβατικές υδάτινες πηγές θα πρέπει να καταστεί, ει δυνατόν, ο κανόνας.

10	Κατά την επόμενη διετία, η βιομηχανική στρατηγική της ΕΕ και τα σχετικά με τη μεταβατική της πορεία έγγραφα χρήζουν επανεξέτασης με μέλημα τη συμπερίληψη των βιομηχανικών ζητούμενων και ευκαιριών στα των υδάτων , με έμφαση στις βιομηχανίες χρήσης ύδατος και παράλληλη υποστήριξη της υιοθέτησης τεχνολογιών αποδοτικής χρήσης του νερού.
11	Η ΕΕ θα πρέπει να επισπεύσει τις προσπάθειές της με σκοπό τη δημιουργία μιας κοινότητας γνώσης και καινοτομίας για το νερό υπό το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Τεχνολογίας (EIT) και να επιταχύνει την εφαρμογή της προσέγγισης των «πέντε αποστολών».
12	Όλα τα καθεστώτα της κοινής γεωργικής πολιτικής θα πρέπει να ενθαρρύνουν τη βιώσιμη και αποδοτική διαχείριση των υδάτων και να περιλαμβάνουν δείκτες για την εποπτεία της προόδου που σημειώνεται όσον αφορά τη διαχείριση των υδάτων σε κάθε κράτος μέλος. Πρέπει να παρασχεθεί ειδική υποστήριξη με σκοπό την ουσιώδη μετάβαση στον αγροδιατροφικό τομέα, καθώς και την προσαρμογή του στην κλιματική αλλαγή.
13	Οι γεωργικές και βιομηχανικές πολιτικές της ΕΕ πρέπει να περιλαμβάνουν μέτρα που προάγουν τη μείωση της κατανάλωσης, την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση του νερού, καθώς και τον περιορισμό της ρύπανσής του , μέσω της υιοθέτησης ορθών πρακτικών, εκπαίδευσης και νέων τεχνολογικών λύσεων, για μια κοινωνία όπου θα γίνεται έξυπνη χρήση των υδάτων.
14	Η βιώσιμη χρήση του νερού και η αιρεσιμότητα στον τομέα των υδάτων θα πρέπει να καταστούν κριτήρια σε όλα τα ταμεία της ΕΕ , με στόχο να αποφεύγεται η υποστήριξη έργων που αντιβαίνουν στους στόχους της οδηγίας-πλαίσου για τα ύδατα και της νέας Γαλάζιας Συμφωνίας της ΕΕ.
15	Εκτός από τα εθνικά κονδύλια, πρέπει να συσταθεί ένα Ταμείο Γαλάζιας Μετάβασης σε επίπεδο ΕΕ ως ενιαίο σημείο πρόσβασης της ΕΕ για επενδύσεις στον τομέα των υδάτων και να συνδυαστούν οι δημόσιες επενδύσεις με καινοτόμο χρηματοδότηση .
16	Μέσω του Ταμείου Γαλάζιας Μετάβασης θα προάγονται η δημιουργία ανθεκτικών υποδομών και τη βιώσιμη διαχείριση των υδάτων, η έρευνα και η προτίμηση σε τεχνολογίες αποδοτικής χρήσης του νερού . Θα χρηματοδοτηθούν επενδύσεις σε ποιοτικές συνθήκες και θέσεις εργασίας και αντίστοιχη κατάρτιση , καθώς και μέτρα για την άμβλυση των ανισοτήτων όσον αφορά την πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές και ποιοτικές υπηρεσίες ύδρευσης και αποχέτευσης.
17	Οι επενδύσεις στον τομέα των υδάτων θα πρέπει να τυγχάνουν ειδικής μεταχείρισης βάσει του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης .
18	Η προσφάτως συμφωνηθείσα Συνθήκη των Ηνωμένων Εθνών για την ανοικτή θάλασσα θα πρέπει να τεθεί πάραυτα σε εφαρμογή.
19	Στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων, η ΕΕ θα πρέπει να διευκολύνει τη βιώσιμη διαχείριση των υδάτων και των υγρών αποβλήτων μέσω της συνεργασίας σε θέματα υποδομών, τεχνολογιών και ειδημοσύνης ως μέρος των οικονομικών συμπράξεων και της αναπτυξιακής συνεργασίας . Η «Παγκόσμια Πύλη» (Global Gateway) αποτελεί, εν προκειμένω, εξαιρετικό βοήθημα.
20	Κρίνεται σκόπιμο να συσταθεί ένα ευρωπαϊκό κέντρο υδάτων με διεθνή διάσταση για την υποστήριξη των κρατών μελών και άλλων χωρών, τόσο της Ευρωπαϊκής Γειτονίας όσο και πέραν αυτής, στη διευθέτηση ζητημάτων σχετικών με το νερό. Το κέντρο αυτό θα πρέπει να προβάλλει παραδείγματα εξαιρετικής συνεργασίας και να παρέχει συστάσεις πολιτικής για την προώθηση των στόχων πολιτικής της Γαλάζιας Συμφωνίας.
21	Ενδείκνυται δε να οριστεί ειδικός Επίτροπος της ΕΕ αρμόδιος για το χαρτοφυλάκιο των υδάτων.

**Ευρωπαϊκή Οικονομική
και Κοινωνική Επιτροπή**

Rue Belliard/Belliardstraat 99
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

www.eesc.europa.eu/eubluedeal

Printed by the EESC-CoR Printing and Distribution Unit, Belgium

EESC-2023-81-EL

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2023

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

Για οποιαδήποτε χρήση των φωτογραφιών / εικόνων, πρέπει να ζητηθεί άδεια απευθείας από τον κάτοχο του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας.

Εξώφυλλο: ©Shutterstock/U2M Brand

Εσωτερικές σελίδες: ©Shutterstock/Ekkachai Tis

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Print:
QE-04-23-852-EL-C
ISBN 978-92-830-6293-6
doi: 10.2864/25

Online:
QE-04-23-852-EL-N
ISBN 978-92-830-6300-1
doi: 10.2864/71

EL